

VASTUSED 8. KLASSILE

Nimi

Kool

Geograafiaõpetaja

- 1. Eesti võistkond sõidab Austraaliasse Brisbane'i olümpiaadile.** Riiast lennatakse kell 7.10 Viini, kus ollakse kohal 8.10. Seal istutakse kell 10.30 Singapuri viivale lennukile, mis sõidab 11 tundi. Singapurist sõidetakse edasi kell 9.30 ja Brisbane jõutakse 19.30.

- a) Mis kell jõutakse Singapuri? *kell 3.30 öösel*
 b) Mitu tundi lennatakse Singapurist Brisbane'i? *7 tundi*
 c) Mitu tundi ollakse õhus? *20 tundi*
 e) Mitu tundi kestab reis Riiast Brisbane'i kokku? *28 tundi 20 minutit* **4 p.**

- 2. Too 2 näidet, kuidas mõjutab kliima pinnamoodi ja kuidas pinnamood kliimat.** **4 p.**

kliima mõju pinnamoele:

1. näiteks palav ja niiske kliima soodustab keemilist murenemist ja murendmaterjali kiiret ärakannet, kiire pinnavormide kulumine,
 2. külmas kliimas (tundras) on ülekaalus füüsikaline murenemine, külmunud pinnase ülessulamisest tekivad omapärased pinnavormid jne

pinnamoe mõju kliimale:

1. mäestikes on kõrguse kasvades temperatuur madalam,
 2. tuulepealsed ja -alused nõlvad saavad erinevalt sademeid jne.

- 3. Arva ära, millise maailma paigaga on tegu?**

Selles linnas on päike seniidis 23. septembril ning hetkel, kui päike on jõudnud oma päevase teekonna kõige kõrgemasse punkti, näitab kell Greenwichi meridiaanil (maailmaaeg) 17:14. **3 p.**

See koht (linn) on Quito

Riik: Ecuador

Selles linnas on kell sel hetkel: 12.00

Manner: Lõuna-Ameerika

Määra selle koha koordinaadid: 0°S ja 78°W.....

Maailmajagu: Ameerika

- 4. Täida tabel** **4 p.**

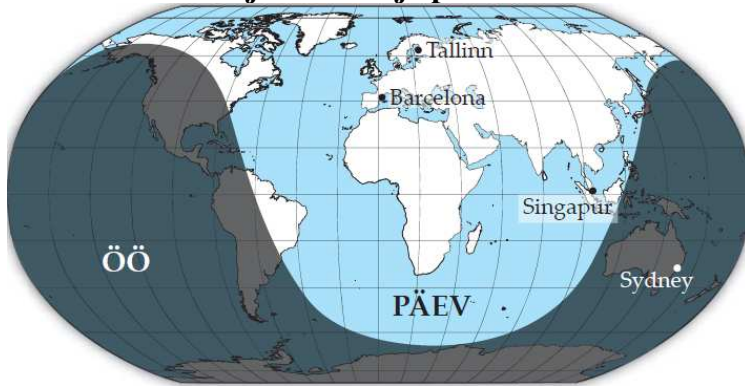
SAAR	RIIK, KELLELE SAAR KUULUB	SAARE KESKPUNKTI KOORDINAADID	KLIIMAVÖÖDE	LOODUSVÖÖND
Mani saar	<i>Suurbritannia</i>	<i>54° N 4,5° W</i>	<i>parasvööde</i>	<i>lehtmetsad</i>
Jamaica	<i>Jamaica</i>	<i>18° N 77° W</i>	<i>troopiline</i>	<i>aastajati niiske mets</i>

- 5. Selgita mõiste Okeania.** **1 p.**

Saared Vaikses ookeanis, osa Austraalia ja Okeania maailmajaost jt õiged vastused.

Okeania kliimale on iseloomulik väike temperatuuri kõikumine nii ööpäeva kui aasta kestel.

Selgita, miks on see nii. Okeania asub valdavalt pöörjoonte vahelisel alal, kus Päike on enamuse aastast seniidilähedases seisundis. **2 p.**

6. Kaardil on kujutatud öö ja päev. 1 p.

a) Mis kuule on see kaart iseloomulik?
Tõmba õigele vastusele joon alla.

märts, juuni, september, detsember

b) Kus on sel hetkel päev pikem?

1) Tallinnas või Barcelonas,

2) Singapuris või Sydneys?

1 p.

7. Kaardil on tähtedega A ja B märgitud kaks piirkonda. Kuidas nimetatakse neid piirkondi?

Selgita pikemalt, mis põhjustab äärmise kuivuse või sademeterikkuse neis paikades.

Sademeterikas on piirkond B (kirjuta vastav täht)

1 p.

Sademetevaene on piirkond A (kirjuta vastav täht).

Piirkond A Kanada lõunaosa, USA kesk-põhjaosa jne

Selgitus on kuiv, sest mandrilises alas on aurumist vähe, mandriline kliima on kuiv

2 p.

Piirkond B Kongo, vihmametsad Aafrikas jne

Selgitus sademeterikas, sest soojas ekvatoriaalses kliimas aurub palju ja seetõttu ka sajab palju, 2 p.

Püsiv madalrõhuala

8. Tõmba joon alla õigele vastusele!

4 p.

1) Millisele riigile kuuluvad Kaimanisaared (Cayman Islands)?

Austraalia Ühendkuningriigid Ühendriigid Prantsusmaa

2) Milline alljärgnevatest riikidest on EU liige?

Küpros Norra Šveits Island

3) Ükski punkt Taani põhiterritooriumil ei ole merepiirist kaugemal kui:

500 km 50 km 100 km 1000 km

4) Euroopa Liidu kõige läänepoolsem punkt on:

Rocca neem Guadeloupe Moskva Jan Mayen

9. Iseloomusta Eesti geograafilist asendit.

2 p.

1) ekvaatori suhtes põhjapoolkeral

5) Ida-Euroopa ajavööndis

2) algmeridiaani suhtes idapoolkeral

6) jne õiged vastused, mis iseloomustavad

3) Euroasia mandril ja Euroopa maailmajaos

geograafilist asendit

4) Atlandi ookeani sisemere – Läänemere idakaldal

10. Vaata skeemi ja vasta küsimustele.

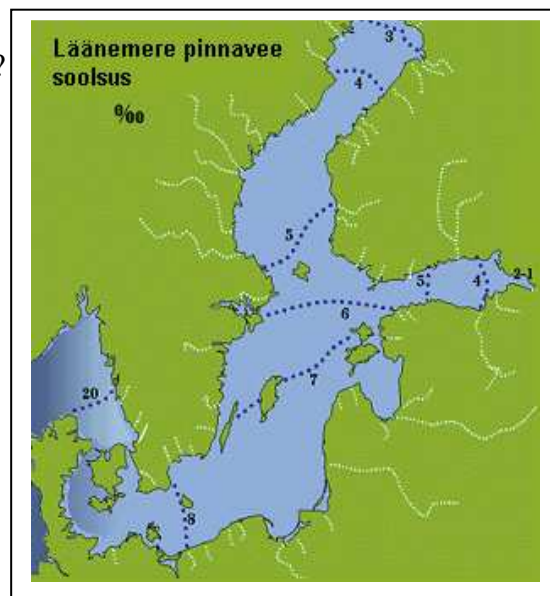
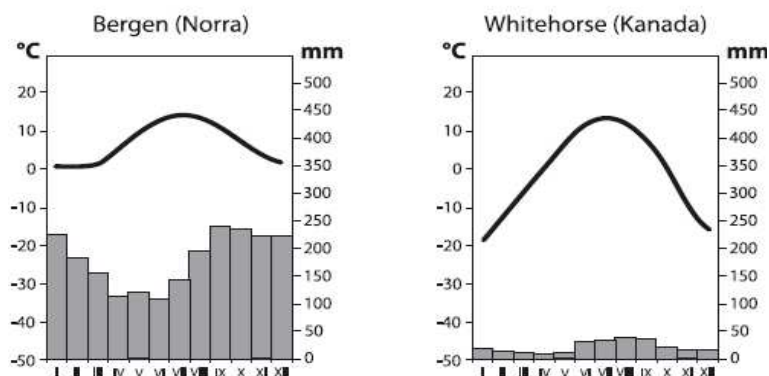
Kuidas muutub merevee soolsus Läänemere eri osades?

Kõige soolasem on Taani väinade läheduses, magedam aga Soome lahe ja Põhjjalahe kaugemates osades.

Miks on lahesoppides,

Peterburi ja Oulu juures vesi peaaegu mage?

Lahesoppidesse suubuvad suuremad jõed (mage vesi), ookeani soolane vesi nii kaugemale ilma segunemata ei jõua.

3 p.**11. Norra linn Bergen ja Kanada linn Whitehorse asuvad peaaegu samal laiuskraadil.**

Nimeta kliimadiagrammide põhjal kaks olulist erinevust Bergeni ja Whitehorse'i kliimas. 2 p.

1) *Bergenis sajab rohkem kui Whitehorse'is.*

2) *Bergenis on temperatuuride aastane kõikumine väiksem kui Whitehorse'is.*

Üks õigesti märgitud erinevus annab 1 punkti. Kui õpilane on välja toonud ainult detailseid erinevusi, näiteks temperatuuride või sademete hulga erinevusi mõne kuu lõikes, saab ta maksimaalselt 0,5 punkti ühe õigesti nimetatud erinevuse eest.

Nimeta kaks põhjust, miks nende linnade kliima erineb.

2 p.

1) *Whitehorse asub meretasemest kõrgemal kui Bergen.*

2) *Bergen asub rannikul, Whitehorse sisemaal.*

3) *Bergen asub Skandinaavia mäestiku tuulepealsel nõlval, Whitehorse sisemaal mägede vahel orus.*

4) *Bergen asub rannikul, mida mõjutab soe hoovus, Whitehorse jääb rannikust kaugemale jms.*

Mis ilmakaares asub Whitehorse Bergenist vaadatuna?

Läänes

1 p.

12. Kaardil on kujutatud päevaseid õhutemperatuure. Otsusta, kas kaardil kujutatud olukord on tüüpiline kevadele või sügisele.

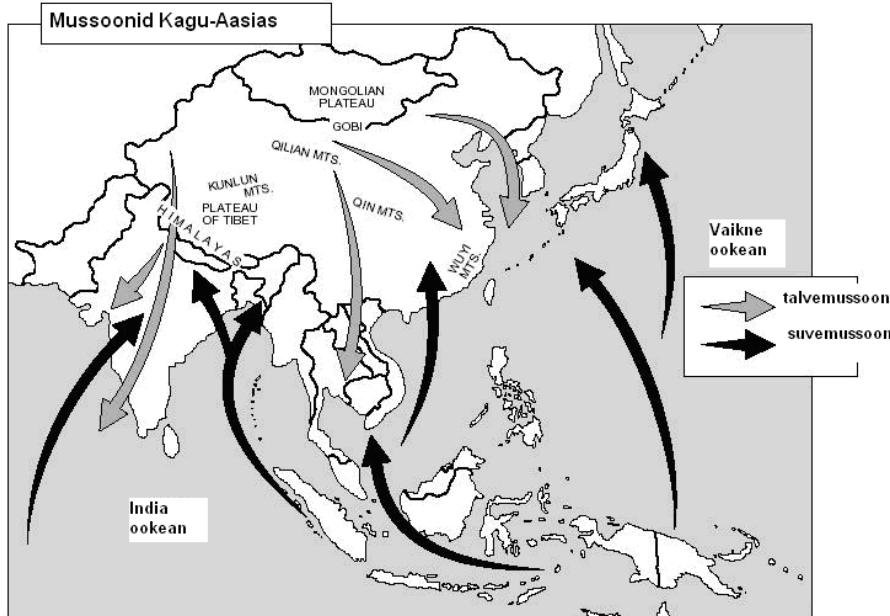
2 p.

Kaardil on kujutatud sügist.

Põhjendus: rannikualade temperatuurid on kõrgemad, sest meri jahtub aeglasemalt kui sisemaa.

Kui õpilane toob põhjenduses välja ainult temperatuuride erinevuse, siis saab ta selle põhjenduse eest ainult 1 punkti.

13. Kaardil on kujutatud tuultesüsteemi Ida- ja Kagu-Aasias. Kirjuta kaardile võimalikult täpne pealkiri, legendi kirjuta tuulte nimetused. **3 p.**

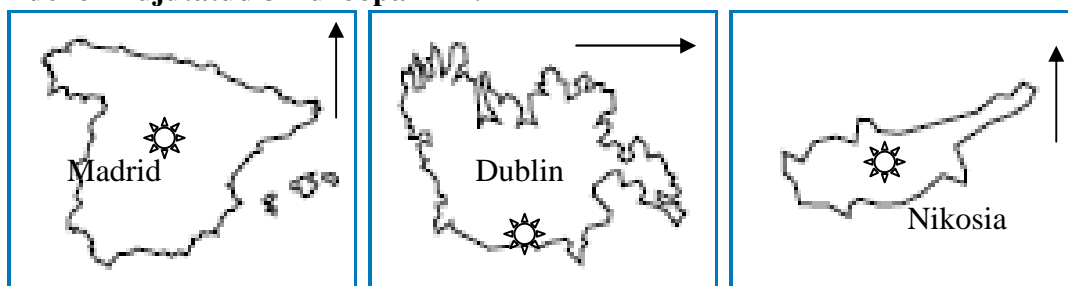

Täielik pealkiri annab 2 punkti. Legend annab kokku 1 punkti.

Kui pealkiri on liiga üldine, siis saab õpilane selle eest vaid 1 punkti.

Kui legendis tuulte nimedes kasutab õpilane sõnu mere- või maamussoon, siis õpilane punkti ei saa.

14. Skeemidel on kujutatud 3 Euroopa riiki.

Riik	<i>Hispaania</i>	<i>Iirimaa</i>	<i>Küpros</i>	
Väited:	A D	B C E H	F I J	3 p.

- 1) Märki igale skeemile põhjasuund. **1 p.**
- 2) Kirjuta riigi kontuuri alla tema täielik nimetus. **1 p.**
Tähista pealinna asukoht ja kirjuta kõrvale selle nimi. **1 p.**
- 3) Jaota järgmised väited nende riikide vahel (1 jääb üle) ja kirjuta väite ees olev täht riigi nime alla.
 - A maailma suurim apelsinide tootja
 - B EL-i liige aastast 1973
 - C Umbes 50% selles riigis sündinud inimestest elab väljaspool oma sünnimaad
 - D 12.oktoober on riigi rahvuspüha (geograafiline sündmus aastast 1492, 12.10)
 - E 81% maismaast on põllumajanduslik maa
 - F Legendide järgi on selle maa veinid maailma vanimad (2000 a e Kr)
 - G 70% selle riigi territooriumist on kaetud metsadega JÄÄB ÜLE – SOOME**
 - H Selles riigis on roheline värv õnnvärv
 - I See riik on Eestiga samas ajavööndis
 - J Siiaamaani on 1/3 riigi territooriumist okupeeritud naaberriigi poolt.

KOKKU 50 PUNKTI